

KulturdepartementetStatens kulturråd
Borgvägen 1
115 53 Stockholm

Uppdrag till Statens kulturråd om kultursamverkansmodellen

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens kulturråd i uppdrag att med utgångspunkt i analysen och förslagen från Kultursamverkansutredningen (SOU 2023:58) och de synpunkter som lämnats vid remitteringen lämna förslag om hur myndighetens arbete och samverkan inom kultursamverkansmodellen kan vidareutvecklas och hur kommunernas roll, ansvar och betydelse inom modellen kan öka. Vidare ska myndigheten särskilt se över och föreslå hur den administrativa resursåtgången för berörda aktörer kan minska.

Statens kulturråd ska vidare se över om de regionala kulturplaner som lämnas till myndigheten som underlag för statens bidragsgivning kan utformas mer ändamålsenligt och om giltighetstiden för planerna bör förlängas.

Vidare ska Statens kulturråd lämna förslag om hur samverkansrådets uppdrag och roll kan förtydligas.

Statens kulturråd ska också belysa exempel på utvecklad samverkan och utvecklade samarbeten över region- och kommungränser samt mellan regioner och kommuner och de möjligheter och eventuella hinder som finns i dag för samverkan och samarbete.

Statens kulturråd ska vid utförandet av uppdraget i första hand fokusera på de aktörer som ingår i kultursamverkansmodellen.

Utvecklad samverkan och utvecklat samarbete, med beaktande av kommunernas betydelse, och administrativ effektivisering bör till viss del

kunna ske inom ramen för nu gällande regelverk. I de fall författningsändringar är motiverade ska Statens kulturråd lämna nödvändiga författningsförslag.

Statens kulturråd ska när uppdraget utförs ha en dialog med Myndigheten för kulturanalys. Statens kulturråd ska vid framtagandet av förslagen också inhämta synpunkter från regioner och kommuner samt berörda myndigheter och andra relevanta aktörer inom kulturområdet.

De förslag som lämnas ska kunna genomföras inom befintliga ekonomiska ramar.

Statens kulturråd ska senast den 15 oktober 2025 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Kulturdepartementet). Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Skälen för regeringens beslut

I september 2023 lämnades betänkandet Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58) till regeringen. Utredningen hade i uppdrag att genomföra en översyn av kultursamverkansmodellen (dir. 2022:103). Regeringen gav genom tilläggsdirektiv utredningen i uppdrag att därutöver analysera förutsättningarna för och lämna förslag till förändringar av kultursamverkansmodellen som bidrar till minskad administrativ resursåtgång för staten, regioner, kommuner, det civila samhället och de professionella kulturskaparna (dir. 2023:55). I betänkandet redovisar utredningen en översyn av kultursamverkansmodellen och förslag i syfte att utveckla modellen, bl.a. när det gäller samverkan, kommunernas roll och att minska administrativa bördor. Betänkandet har remissbehandlats.

Remissinstanserna vänder sig mot ett flertal av utredningens förslag. Samtidigt som det lyfts invändningar och reservationer mot förslagen delar flera instanser utgångspunkten att kommunernas betydelse inom kultursamverkansmodellen bör beaktas i ökad grad. Flera instanser menar också att det finns utrymme för förenkling och därmed minskade administrativa bördor. Regeringen delar denna bild. Det framkommer av remissynpunkter från bl.a. Statens kulturråd och flera regioner och kommuner att utveckling av samverkan och arbetssätt är möjliga inom ramen för nuvarande regelverk eller med mindre ändringar av regelverket.

Flera regioner förordar att de regionala kulturplanerna förlängs till fyra år. Det lyfts också i flera remissvar att utvecklad samverkan och utvecklade samarbeten på kulturområdet över region- och kommungränser förekommer på en del håll i landet redan i dag.

Statens kulturråd framför att det kan behöva undersökas om medverkan från kommunala huvudmän kan förtydligas i förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. När det gäller riktade utvecklingsbidrag till kommuner menar sig Statens kulturråd också ha förutsättningar att ytterligare minska de administrativa kraven och underlätta för kommunernas planering och samordning av de statliga insatserna. Myndigheten ser stora vinster med att förenkla de statliga stöden och prioritera långsiktiga insatser.

Samtliga berörda myndigheter avstyrker utredningens förslag om att avskaffa samverkansrådet och flera menar att det är viktigt för att bibehålla kontinuitet och nationell överblick inom olika sektorer. Riksarkivet menar samtidigt att rådets roll är otydlig främst på chefsnivå. Statens kulturråd framhåller att det finns behov av att förtydliga samverkansrådets uppdrag och arbetssätt.

Regeringen delar i vissa stycken de synpunkter som framförts av remissinstanserna. Det finns enligt regeringens uppfattning därför skäl att ta fasta på det arbete som har gjorts och utifrån de synpunkter som inkommit fortsätta arbetet med att hitta sätt att minska den administrativa bördan, utveckla samverkan och samarbete och stärka kommunernas roll.

Statens kulturråd företräder staten inom kultursamverkansmodellen och beslutar om det statsbidrag som får fördelas till regioner. Regeringen bedömer därför att det finns skäl att lämna det aktuella uppdraget om kultursamverkansmodellen till Statens kulturråd.

Myndigheten för kulturanalys har till uppgift att, med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen, utvärdera, analysera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet. Myndigheten ska också enligt instruktionen löpande utvärdera kultursamverkansmodellen och analysera modellens långsiktiga effekter. Statens kulturråd ska i arbetet med uppdraget därför ha en dialog med Myndigheten för kulturanalys.

Bakgrund

Staten, regionerna och kommunerna har gemensamt offentligt ansvar för kulturområdet. Även det civila samhällets aktörer, liksom det fria kulturlivet och de enskilda kulturskaparna, har betydelsefulla roller för det svenska kulturlivet. Kultursamverkansmodellen är en modell för bl.a. fördelning av statliga medel till regional kulturverksamhet. Det är även en modell för samverkan mellan staten, regioner, kommuner, det civila samhället och de professionella kulturskaparna. Kultursamverkansmodellen syftar till att bidra till ökad uppfyllelse av de nationella kulturpolitiska målen och att föra kulturen närmare medborgarna samt till att ge regionerna och Gotlands kommun ökade möjligheter till regionala prioriteringar och variationer samtidigt som staten fortsatt har ett övergripande strategiskt ansvar för den nationella kulturpolitiken. Kultursamverkansmodellen regleras genom lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet och förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. I förordning (2012:515) med instruktion för Statens kulturråd finns bestämmelser om samverkan med myndigheter, regioner och kommuner samt om samverkansrådet.

På regeringens vägnar

Parisa Liljestränd

Jon Dunås

Kopia till

Finansdepartementet/BA, K, SFÖ

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/LB RUL

Konstnärsnämnden

Kungl. biblioteket

Länsstyrelsen i Gotlands län

Myndigheten för kulturanalys

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet

Statens konstråd

Ideell kulturallians

Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd

Länsmuseernas samarbetsråd

Riksteatern

Stiftelsen Svenska Filminstitutet

Sveriges Kommuner och Regioner